

Kaderbrief 2026

Technische briefing PS, 14 april 2025

Agenda

1. Recapitulatie financiële positie
2. Kengetallen
3. Actueel financieel kader meerjarenraming
4. Handelingsperspectieven

1. Recapitulatie financiële positie

Wat is er aan de hand?

Welke oorzaken liggen ten grondslag aan de huidige financiële situatie?

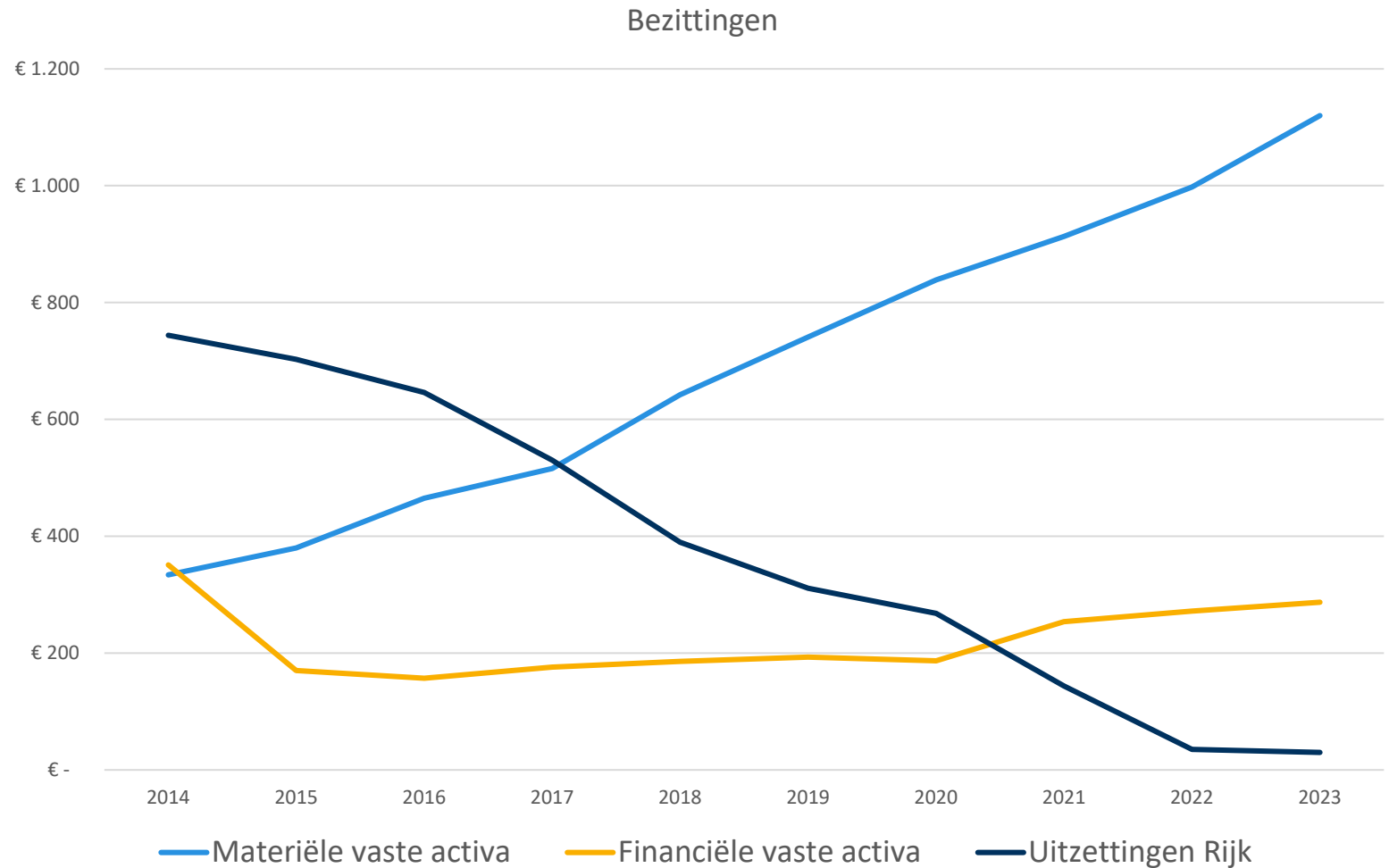
1. De erfenis is op. De Nuon-gelden waarmee het verschil tussen inkomsten en uitgaven konden bijleggen zijn op.
2. Met het schrappen van het transitiefonds is de dekking voor het **PPLG** weggefallen. En de financiële gevolgen van **faunaschade** lopen sterk op.
3. Oorlog->gasprijzen->Inflatie. Onze uitgaven stijgen harder dan onze inkomsten. Door jaren van hoge inflatie is dat sterker voelbaar.

Duiding financiële situatie

- Tegenover reserves staan geen liquide middelen, terwijl deze wel als beschikbare dekking worden ingezet.
- Geen sluitende meerjarenbegroting (lasten en baten niet in balans)
- De financieringsbehoefte blijft nog wel even aan op basis van plannen, verplichtingen en ambities
- Bij ongewijzigd beleid: groter aandeel van afschrijving en rente in totale begrote lasten.

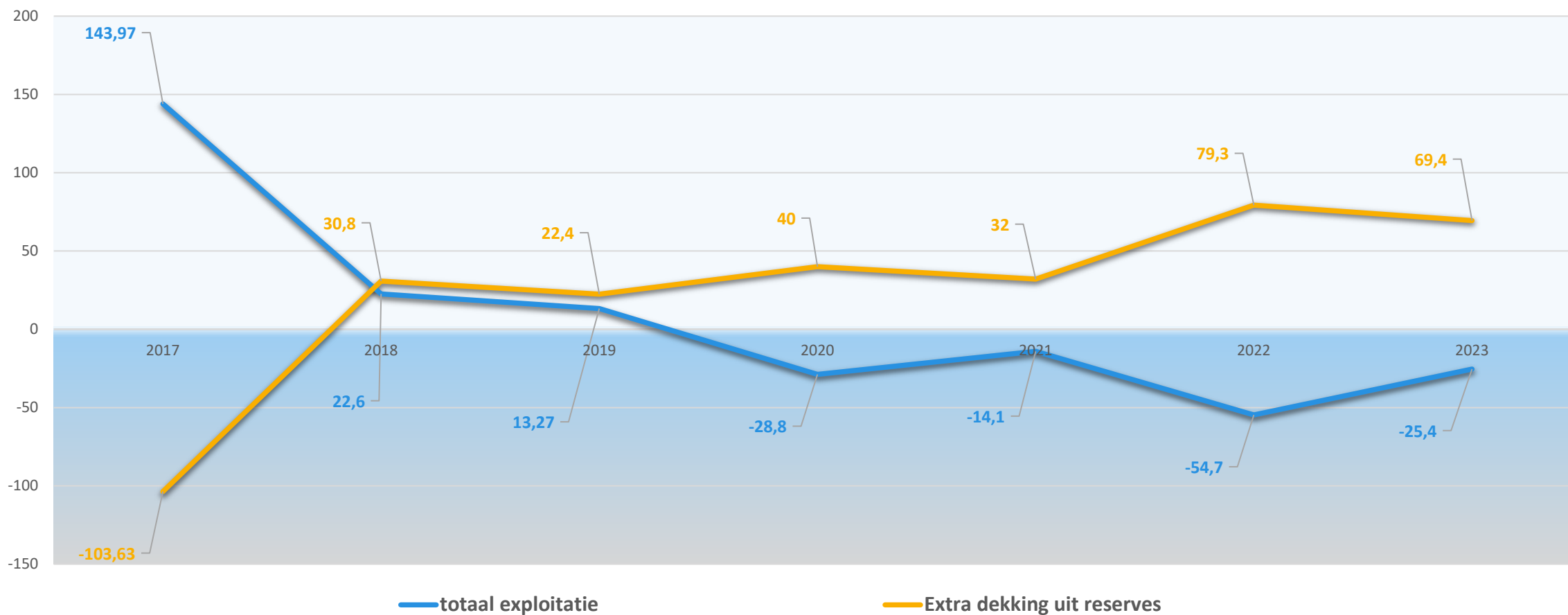
Verloop balans

- Liquide middelen geïnvesteerd
- Eigen vermogen nu volledig omgezet in bezit (niet liquide meer)
- Alle investeringen vergen nu externe financiering

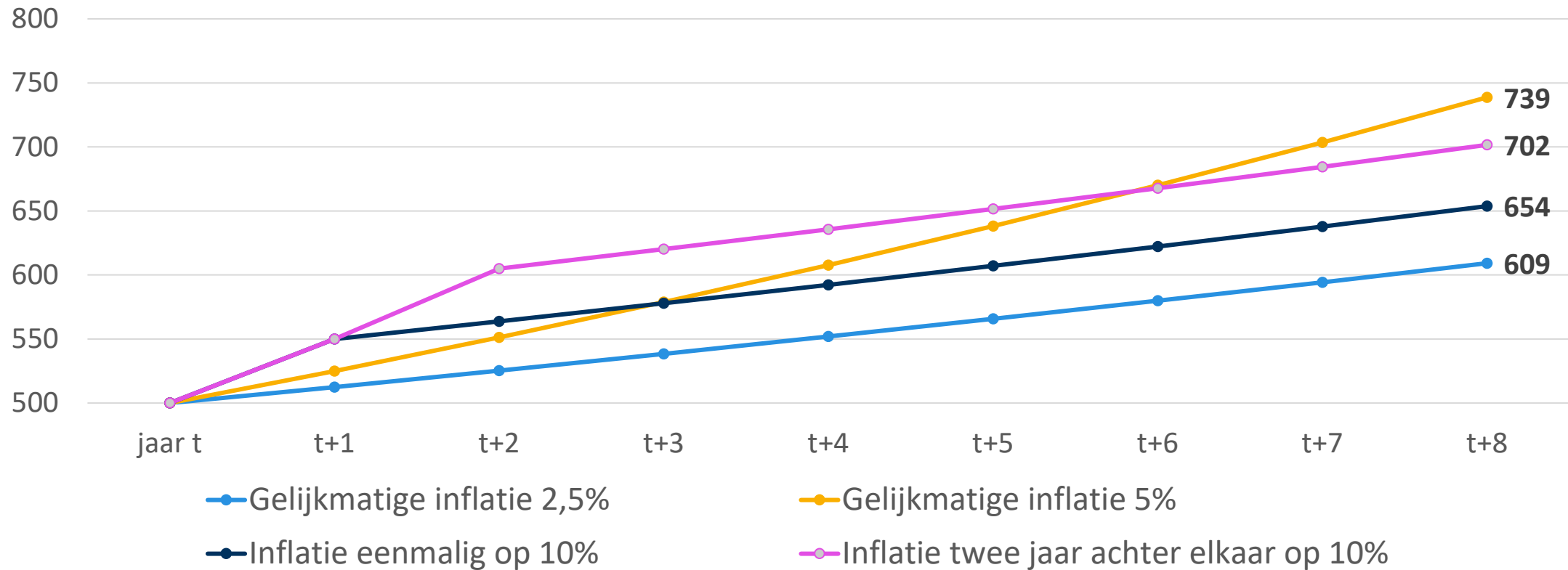
Negatief begrotingssaldo gedekt met reserves

Exploitatieresultaat en gebruik reserves

Rekenvoorbeeld inflatie

Rekenvoorbeeld prijsstijgingen

De erfenis is op

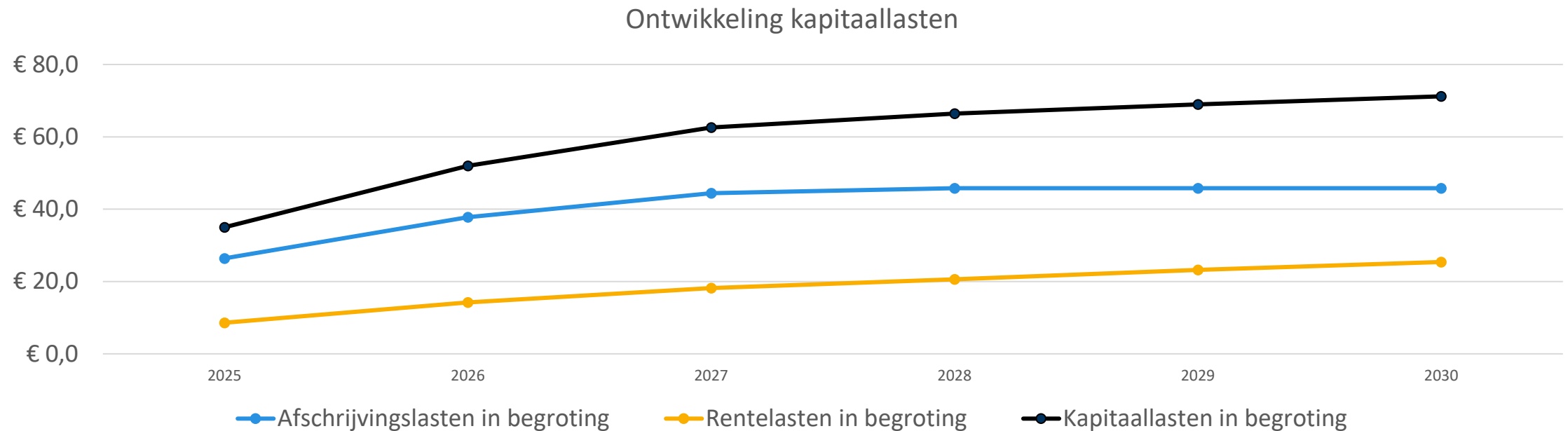
Bijleggen uit reserves wordt steeds moeilijker

- De Nuon gelden zijn gebruikt
- De reserves staan nog wel op de balans maar zijn niet meer liquide
- Begrotingssaldo sluitend maken met reserves kan dus niet meer (en doen we ook niet meer)

2. Kengetallen

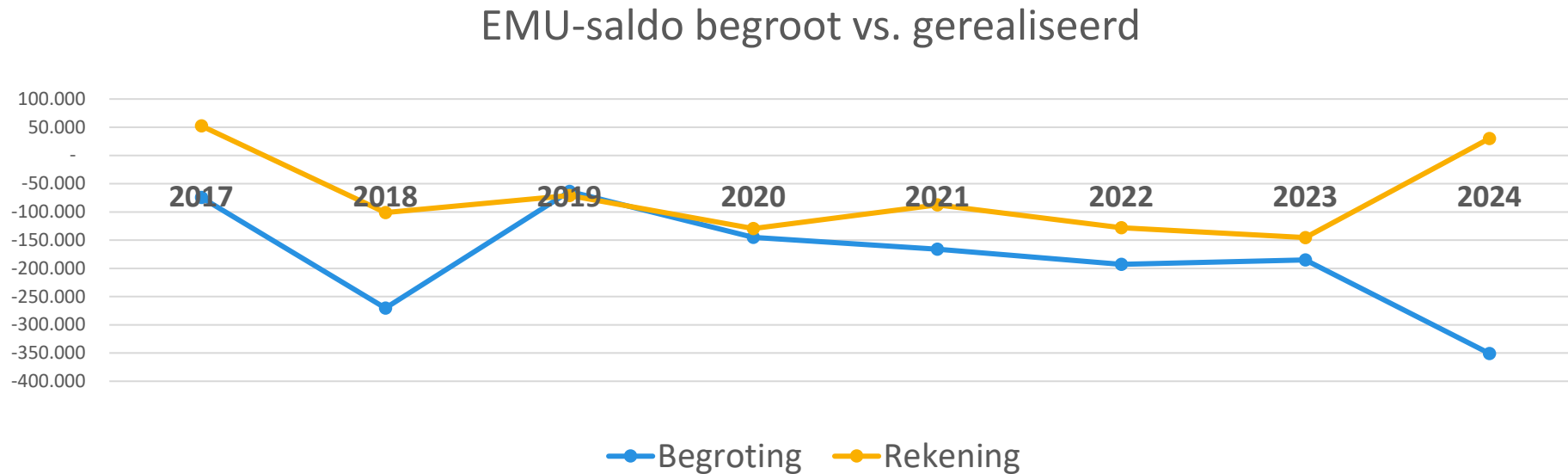
Kengetallen PNH

Kapitaallasten in de begroting zullen stijgen

- Kapitaallastenniveau is afgelopen jaren vanwege versnelde afschrijvingen in het verleden laag
- Op basis van huidig investeringsprogramma zullen kapitaallasten (rente en afschrijving) toenemen
- Monitoren van kapitaallasten als percentage van totale lasten als aanvullend kengetal is nuttig

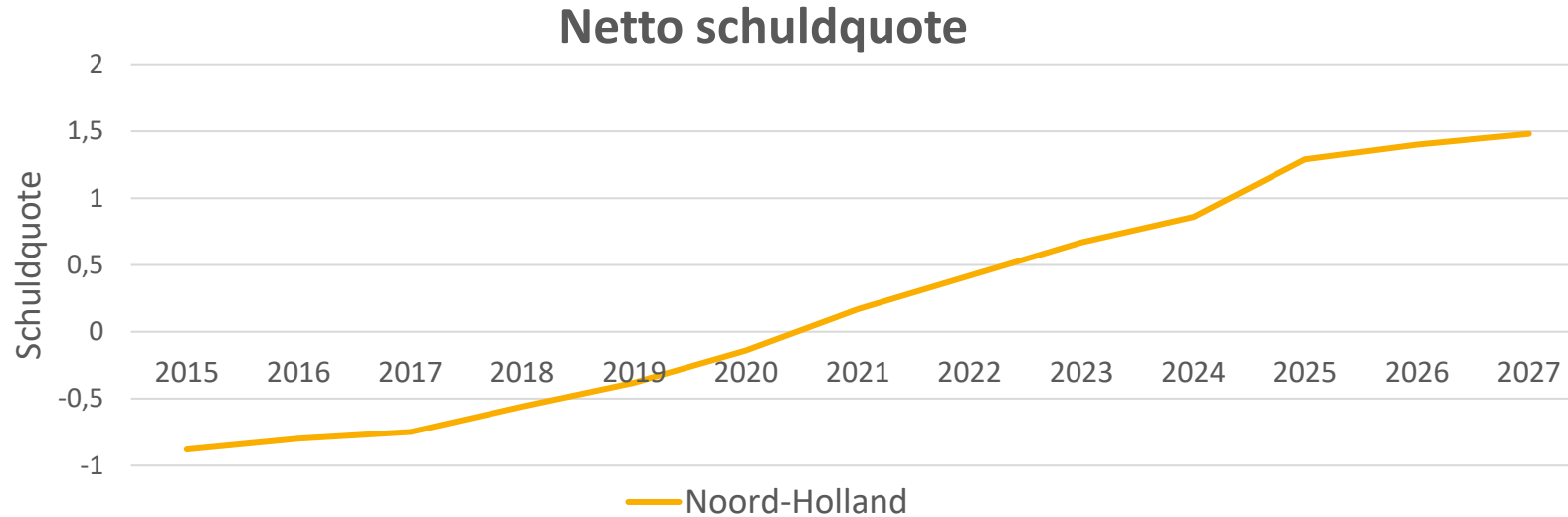
Kengetallen PNH

Het EMU-saldo

- Betreft saldo van de inkomsten en uitgaven (dus geen afschrijvingen e.d.) in een bepaald jaar.
- Geeft aan of er in een bepaald jaar met reële transacties meer geld uitgegeven wordt dan in een jaar binnenkomt, of dat er geld overgehouden wordt.
- Is een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de provincie.

Kengetallen PNH

Heeft de gemeente/provincie een hoge schuld en hoeveel daarvan is doorgeleend aan derden? De netto schuldquote bestaat dus uit twee ratio's: zowel in- als exclusief doorgeleende gelden.

Hoe lager deze percentages, hoe beter

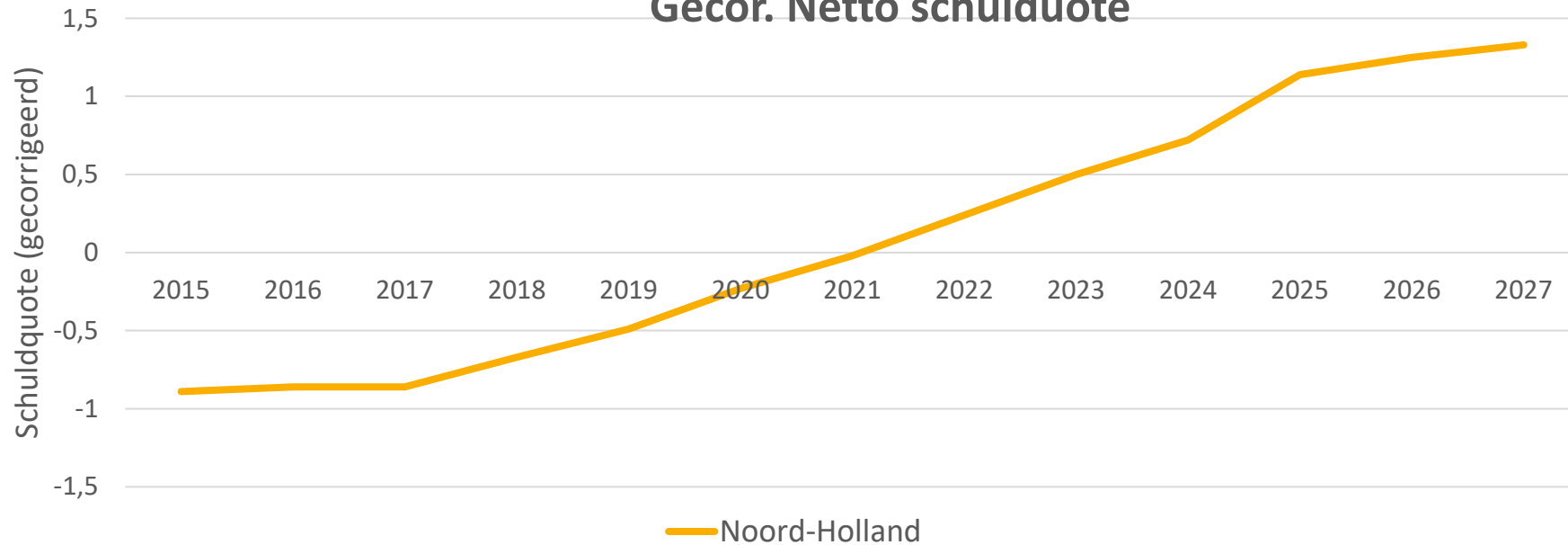

De netto schuldquote

- Weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen
- Geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Kengetallen PNH

Gecor. Netto schulduote

Heeft de gemeente/provincie een hoge schuld en hoeveel daarvan is doorgeleend aan derden? De netto schulduote bestaat dus uit twee ratio's: zowel in- als exclusief doorgeleende gelden.

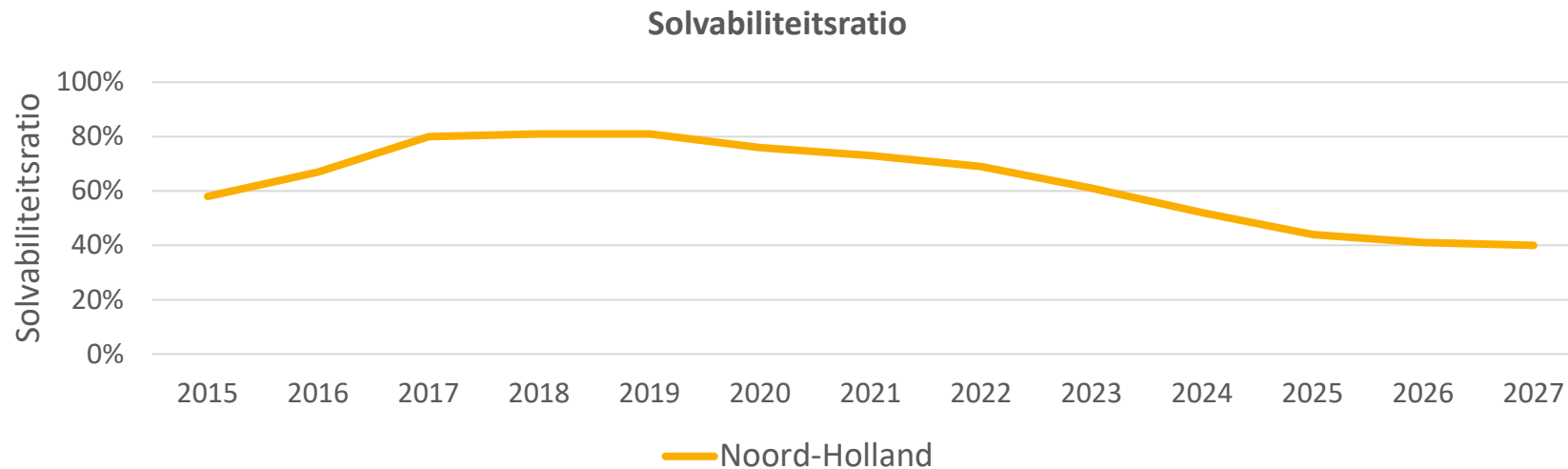
Hoe lager deze percentages, hoe beter

De gecorrigeerde netto schulduote

- Weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen.
- Geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.
- **Is gecorrigeerd voor doorgeleende gelden.**

Kengetallen PNH

Heeft de gemeente/provincie voldoende eigen vermogen om aan haar financiële verplichtingen te voldoen?

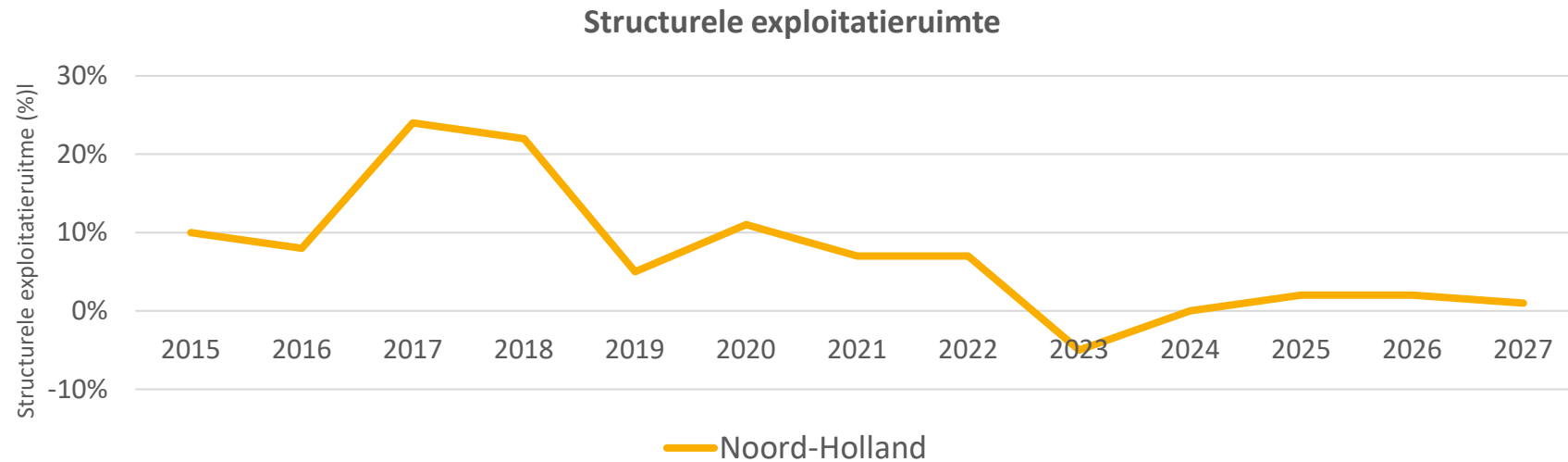
Hoe hoger dit percentage, hoe beter

Solvabiliteit

- Mate waarin de provincie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.
- Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen (het totaal van de algemene en de bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie.
- Daar is bijvoorbeeld sprake van indien een lening is aangegaan omdat het eigen vermogen niet liquide is (omdat het vast zit in bijvoorbeeld investeringen).

Kengetallen PNH

Heeft de gemeente/provincie voldoende structurele baten om haar structurele lasten te dekken?

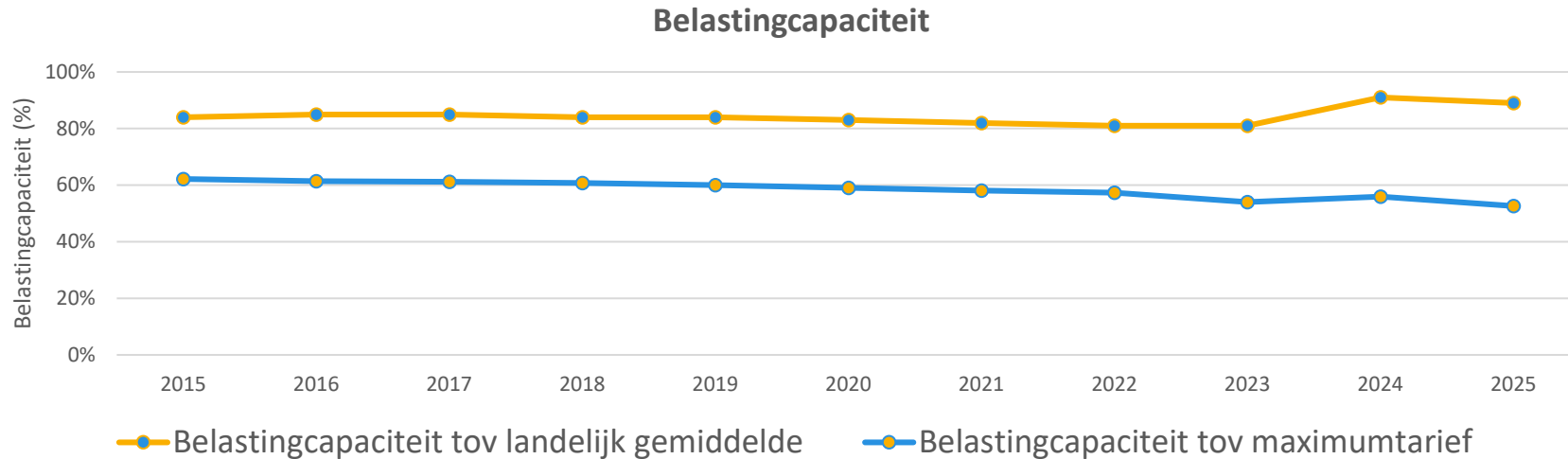
Hoe hoger dit percentage, hoe beter

Structurele exploitatieruimte

- Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is.
- Vergelijkt de structurele baten en structurele lasten met de totale baten
- Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

Kengetallen PNH

Heft de gemeente/provincie relatief veel belastingen en is er ruimte om deze belastingen te verhogen?

Hoe lager dit percentage, hoe beter

Belastingcapaciteit

- Bedoeld om weer te geven in welke mate kan worden bijgestuurd in geval van tegenvallers
- Wordt ook wel de wendbaarheid van de begroting genoemd.
- Percentage is gerelateerd aan de hoogte van het gemiddelde landelijke gehanteerde tarief voor de opercenten.
- Daaruit volgt: als PNH het tarief gelijk houdt en het landelijk gemiddeld stijgt, dan daalt dit percentage

Beoordeling van de kengetallen

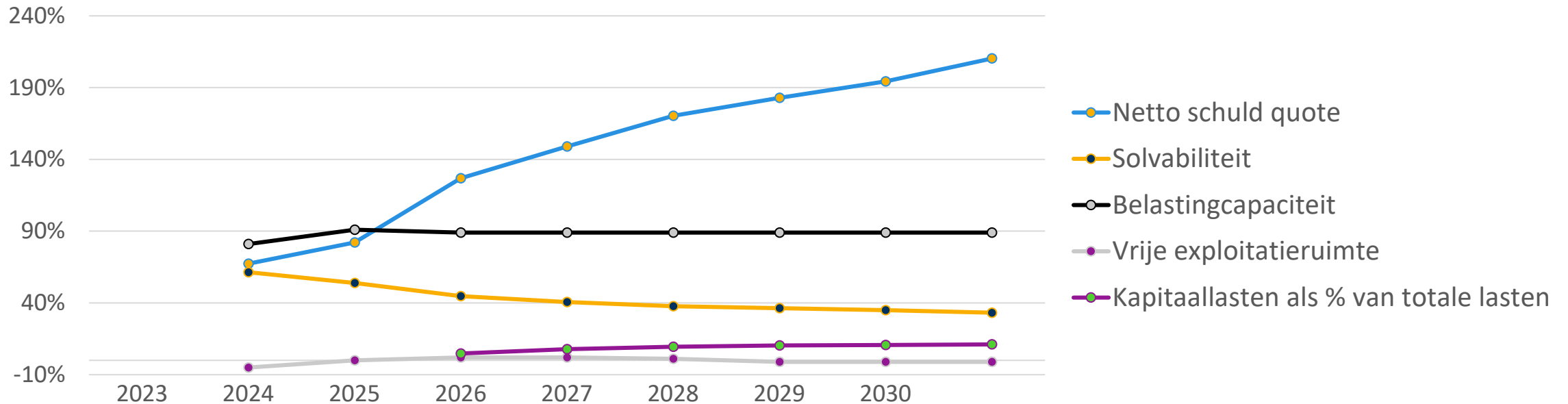
- Een afzonderlijk kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld.
- Een hoge schuld hoeft geen nadelig effect te hebben op de financiële positie
→ afhankelijk van wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost.
- Het is niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie.
- De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente of provincie.
- De kengetallen zijn daarom gezamenlijk opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.
- Omdat de kengetallen in hun onderlinge relatie moeten worden gezien in de beoordeling van de financiële positie is het van belang dat zij ook worden voorzien van een adequate toelichting.

Financiën decentrale overheden | Kennisbank Openbaar Bestuur

Sturen op kengetallen

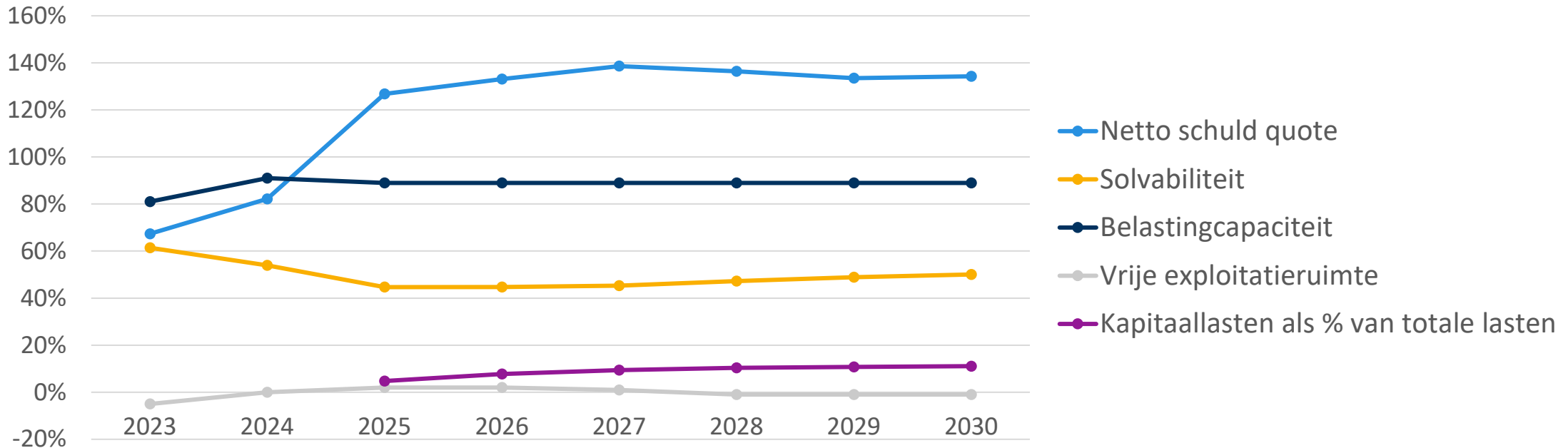
- Beoordeling kengetallen in samenhang met elkaar
- Om op te kunnen sturen is niet zozeer de momentopname, maar de ontwikkeling van de kengetallen is van belang
- Daardoor minder dwingend dan bijvoorbeeld de voorwaarde van een sluitende begroting
- Harde norm voor één specifiek kengetal daarom niet zinvol
- Kan wel een indicatie zijn om langjarige financiële koers bij te stellen
- Om effectief te sturen is aan één knop draaien geen oplossing
- Uitstellen van keuzen, betekent later minder keuzen (of pijnlijker)

Sturen op kengetallen: onwenselijk scenario

- Uitstellen van keuzes zal leiden beweging in verkeerde richting van alle kengetallen
- Sturingsmogelijkheden kunnen effect hebben op de korte en op de lange termijn

Sturen op kengetallen: wenselijk scenario

- Een afgewogen mix aan maatregelen moet (de meeste) kengetallen weer in de goede richting krijgen
- Effect keuzes op ontwikkeling kengetallen is niet altijd direct zichtbaar:

3. Actueel financieel kader

Actualisatie van het begrotingssaldo

-/- is voordeel	2025	2026	2027	2028	2029
Vigerende meerjarenraming	-13.661.764	-9.593.764	9.168.600	11.257.600	27.149.600
Totaal technische bijstellingen	-1.051.000	-857.400	-1.763.400	461.600	752.600
Meerjarenraming na technische bijstellingen	-14.712.764	-10.451.164	7.405.200	11.719.200	27.902.200
Onvermijdelijke ontwikkelingen	12.481.811	24.088.811	26.305.997	22.637.719	20.013.603
Uitgangspunt voor opstellen kaderbrief	-2.230.953	13.637.647	33.711.197	34.356.919	47.915.803

4. Handelingsperspectieven

Spelregels voor financiële sturing

- Sluitende begroting staat voorop
- Reserves (oneigenlijk) gebruiken vertroebelt het beeld van de begroting
- Sturen op kengetallen is gericht op lange termijn
- Kengetallen hard normeren is geen oplossing
- Dialoog over duiding kengetallen is behulpzaam
- Heldere toelichting op kengetallen is een vereiste

Spelregels voor financiële sturing

- Aanvullend sturing op korte termijn noodzakelijk
- Striktere begrotingsdiscipline
 - Structurele activiteiten met structurele middelen strenger toepassen
 - Reserves alleen inzetten waar dat echt nodig is
 - Oud voor nieuw: voorstellen alleen bespreekbaar met reëel dekkingvoorstel
 - Reëel ramen is geen luxe maar noodzaak